

افزایش حقوق کارمندان منوط به برقراری عدالت شد

قرار است افزایش حقوق کارمندان برای سال ۱۴۰۱ به صورت پلکانی اجرا شود؛ این اقدام می‌تواند گامی مثبت در نظام اداری استخدامی محسوب شود چرا که موجب جلوگیری از تشدید شکاف حقوقی خواهد شد.

به گزارش خبرنگاران گروه جامعه گزارش خبر، وجود شکاف گسترده میان حقوق و دستمزد کارمندان دستگاه‌های اجرایی مختلف یکی از دلایل نارضایتی کارمندان دولت در دهه‌های اخیر بوده است. انتشار فیش‌های حقوق نجومی در سال‌های گذشته و همچنین انتشار این فیش‌ها در هفته‌های اخیر نشان می‌دهد معضل این فیش‌ها نهادینه است و ربطی به این دولت و آن دولت ندارد؛ مسئله اینجا است که چگونه می‌توان در مقابل این فیش‌ها و حقوق‌های نجومی ایستاد.

مسئله حقوق نجومی در میان مدیران سازمان‌های دولتی امری پیچیده و چند وجهی است که نمی‌توان آن را به یک علت محدود کرد و یا راهکار آن را در یک اقدام مشخص دید. دولت می‌تواند با ترتیب دادن گام‌هایی رو به جلو در این حوزه، به هدف خود یعنی پیشگیری کامل از شکاف حقوقی و وقوع حقوق‌های نامتعارف جلوگیری کند. به گواه کارشناسان، یکی از راهکارهایی که می‌تواند به تسریع این امر کمک کند، نظارت و مدیریت بر روند افزایش حقوق سالانه کارمندان است.

دولت‌ها ابتدای هر سال با توجه به تورم موجود در جامعه و توان و امکانات خود اقدام به افزایش حقوق کارمندان می‌کنند. در سال‌های گذشته عموماً این افزایش حقوق‌ها بدون نظرات کارشناسی اتفاق افتاده و برای همه کارمندان یک نرخ مشخصی از افزایش حقوق اعمال شده است. نقص این فرایند هم در این نکته مشهود می‌شود که با اعمال ضریب یکسان برای حقوق‌های متفاوت، هر کارمندی که حقوق بیشتری داشته باشد به طبع افزایش حقوق بیشتری نیز دریافت خواهد کرد.

این فرایند نه از لحاظ اقتصادی قابل توجیه است و نه با برقراری عدالت در جامعه همخوانی دارد. مدتی قبل که بخشنامه بودجه ۱۴۰۱ توسط ابراهیم رئیسی به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد، مفاد بخشنامه مذکور و اظهارات مسئولان امر از جمله مسعود میرکاتمی رئیس سازمان برنامه و بودجه، بیانگر آن است که در سال آتی افزایش حقوق‌ها به صورت پلکانی خواهد بود.

بدین معنا که کارمندانی که کمترین حقوق را دریافت می‌کنند از افزایش حقوق بالاتری برخوردارند و برعکس حقوق‌های نجومی افزایش صفر درصدی را تجربه خواهند کرد. آنطور که پیش بینی می‌شود، برای سال آینده افزایش حقوق‌ها به طور میانگین بین ۱۰ درصد افزایش پیدا خواهد کرد. به این صورت که حقوق‌هایی با کف دریافتی ۳۰ درصد و حقوق‌های نجومی و بالا بدون افزایش باقی خواهند ماند.

در هفته‌های گذشته کارشناسان و پژوهشگران مختلف به بررسی ابعاد مختلف این موضوع پرداخته و مواضع خود را نسبت به این تصمیم اعلام کرده اند. طبق اظهارات صاحب نظران، افزایش پلکانی حقوق کارمندان می‌تواند گامی مؤثر برای کنترل حقوق و مزایای کارمندان مختلف دولت باشد. اما اجرایی شدن این سیاست در میدان عمل نیز ضرورت‌هایی دارد که نیاز است به آنها توجه جدی شود تا از این سیاست بیشترین بهره برداری را داشته باشیم.

تلاش دولت و مجلس برای کاهش اختلاف حقوق کارمندان در همین رابطه جعفری قادری نماینده مردم در مجلس شورای اسلامی می‌گوید: تلاش دولت و تلاش مجلس تا کنون بر این بوده که اختلاف حقوق‌ها در میان کارمندان مختلف کاهش پیدا کند. در همین راستا نیز مجلس در سال گذشته تلاش کرد میزان افزایش حقوق‌ها از یک سقفی بیشتر نشود. وی ادامه می‌دهد: در سال جاری نیز تلاش دولت در همین راستا بوده است که حقوق کارمندان مختلف به هم نزدیک شود و فیش‌هایی که تحت عنوان حقوق‌های نجومی مطرح است موضوعیت پیدا نکنند.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس اضافه می‌کند: بحث‌هایی هم که تا کنون در مجلس بررسی شده در همین راستا بوده است. تلاش ما بر این است با این اقدامات بتوانیم تا حدی از این شکاف میان حقوق‌ها جلوگیری کنیم. به احتمال زیاد مجلس هم برای اجرایی شدن این امر همراه دولت خواهد شد. وی در پایان اظهار می‌کند: بنده فکر می‌کنم سعی بر این باشد مجموع نیروهای تخصصی و عملیاتی را به نحوی مشکلمان را حل کنیم. باید تلاش کرد این اضافه حقوق مسئله ساز نشود و بخش‌های تخصصی که نگران خروج نیروهای تخصصی خود را دارند دچار مشکل نشوند.

الزامات افزایش پلکانی حقوق‌ها برای تأثیرگذاری بیشتر طبق گفته‌های کارشناسان، نیاز است که همگام با سیاست افزایش پلکانی حقوق کارمندان دولت، اقدامات دیگری نیز اتخاذ شود تا بتوان از این سیاست نهایت بهره برداری را داشت. حسن موسوی فرد کارشناس امور اقتصادی می‌گوید: اگر مد نظر ما این است که شکاف‌ها در دریافتی‌ها را کاهش دهیم، راهکار در پیش گرفته شده منطقی و مناسب به نظر می‌رسد. یعنی قرار بر این است که کسانی که حقوق کمتری دریافت می‌کنند، رشد بالاتر و کسانی که دریافتی‌های بیشتری دارند، به مراتب افزایش دستمزد کمتری داشته باشند. اما در این خصوص یک نکته وجود دارد؛ کسانی که حقوق‌های بالاتری دریافت می‌کنند، علاوه بر دریافتی‌های مستمر، دریافتی‌های غیرمستمر بسیار زیادی نیز دارند که اگر بخواهیم افزایش حقوق‌ها به صورت پلکانی و عادلانه باشد، باید ملاک ما مجموع دریافتی کارمندان باشد نه مستمری آنها.

وی اضافه می‌کند: زیرا کسانی که دریافتی‌های پایین‌تری دارند، دریافتی‌های غیرمستمر کمتری دارند. اما کسانی که دریافتی‌های بالاتری دارند، مزایای غیرمستمر آنها نیز چشم گیر است. مواردی مانند حق‌الجلسات و پاداش و ... جزو مزایای غیرمستمر به حساب آمده که موجب افزایش حقوق کارمندان می‌شود. بنابراین اگر بتوانیم فرایند را طوری تنظیم کنیم که این افزایش حقوق پلکانی روی سرجمع حقوق افراد باشد، حتماً نتیجه کار عادلانه‌تر و منطقی‌تر خواهد بود.

پرونده شدن پیوست عدالت در افزایش حقوق‌ها از آن جا که با روش پلکانی، افزایش حقوق هر کارمند متناسب با حقوق و مزایای او خواهد بود، این اقدام به عنوان گامی مثبت در اجرای عدالت در جامعه به حساب می‌آید. در همین رابطه، حمید بهزادی کارشناس بودجه گفت: با توجه به اینکه دولت یک ضریب مشخص برای افزایش حقوق در نظر می‌گیرد، این امکان وجود دارد که بتواند به صورت معکوس عمل کند و برای افرادی که حقوق کمتری دریافت می‌کنند، ضریب بالاتری اعمال کند و یا

افرادی که در سال‌های گذشته افزایش حقوق بالایی داشته‌اند، ضریب کمتری در نظر بگیرد. چرا که در سال‌های گذشته برخی از ردیف‌های شغلی بعضاً بیش از ۱۰۰ درصد افزایش را در حقوق خود تجربه کرده‌اند. به عقیده بنده از آن جایی که در سال‌های اخیر شکاف میان حقوق کارمندان سیر صعودی داشته، این پلکان معکوس به عدالت نزدیک‌تر است.

وی ادامه داد: وی ادامه داد: وجود حقوق‌های ۵۰ میلیونی در جامعه‌ای که برخی از کارمندان ۵ تومان دریافتی دارند، به هیچ وجه قابل قبول نیست. البته اگر با توجه به عملکرد هر شخص، دریافتی او افزایش پیدا کند مشکلی نیست. لکن بسیاری از اقشار ضعیف‌تر در سال‌های گذشته خروجی‌های خوبی داشته‌اند اما در این مدت مبلغی به دریافتی آنها اضافه نشده است. بنده این موضوع که اجرای شیوه پلکانی برای افزایش حقوق‌ها به عدالت نزدیک‌تر است را قبول دارم.

حداکثر حقوق کارمندان مطابق با قانون چقدر است؟

چندی پیش بهزاد بقایی یکی دیگر از کارشناسان حوزه اقتصاد کلان نیز اعلام کرد: قطعاً این اقدام با توجه به محدودیت‌های رفاهی و کسری بودجه کشور، بهترین شیوه موجود است. چرا که یک فشاری در کشور وجود دارند که حداقل حقوق را دریافت می‌کنند و با توجه به تورم موجود تحت فشار هستند. اگر بخواهیم مشابه سال‌های آینده برای همه کارمندان افزایش ۲۰ درصدی را اعمال کنیم، کارمندی که ماهانه ۴ میلیون حقوق و دستمزد دریافت می‌کند، ۸۰۰ هزار تومان افزایش حقوق و کارمندی که ۳۰ میلیون دریافتی دارند، ۶ میلیون افزایش حقوق خواهند داشت. یعنی کارمندی که حقوق بالایی دارند و اکنون تحت فشار اقتصادی نیستند، بسیار بیشتر از کارمندی که نیاز به حقوق بیشتر دارند، افزایش حقوق خواهند داشت.

وی ادامه داد: متأسفانه اکنون در کشور ما شفافیتی در نظام حقوق و دستمزد وجود ندارد و سازمان برنامه و بودجه و سازمان اداری استخدامی در جریان نیستند که در سیستم پرداخت حقوق دستگاه‌ها چه اتفاقی می‌افتد. به همین دلیل است که هر چند سال یک‌بار یک فیش حقوقی افشا می‌شود که کاملاً خلاف قانون است. بر اساس قانون خدمات مدیریت کشوری باید نهایت اختلاف میان پرداختی‌ها ۷ برابر باشد. یعنی حقوق ۳۰ میلیونی نباید در جامعه وجود داشته باشد. در شرکت‌ها نیز اختلاف ۱۰.۵ برابر به بالاتر قانونی نیست. اما اکنون شاهد هستیم حقوق‌های بسیار بالاتری نیز در سازمان‌های دولتی عرف است.

بنابراین می‌توان اجرای پلکانی افزایش حقوق‌ها را اقدامی در خور توجه از دولت سیزدهم و علی‌الخصوص سازمان برنامه و بودجه دانست که می‌تواند نقطه عطفی در نظام اداری استخدامی کشور برای سال آینده باشد.